

Estonian ensimmäiset tuliaiset

VERDIN VÄKEVÄ ATTIILA

Verdi: Attila. Estonia-teatterin vierailu kansallisoopperassa. Kapellimestarina Eri Klas, ohjaajana Arne Mikk, lavastajana ja puvustajana Eldor Renter, pääosissa Mati Palm, Tiit Kuusik, Solveig Raja ja Hendrik Krumm.

Sosiaalisten maiden oopperateatteri on oma lukunsa. Kun niiden klassisten oopperoiden esityksiä on seurannut, pari seikkaa on kiinnittänyt huomiota. Ensiksi ohjaus on ollut vanhanaikaista, se on viitannut jopa viime vuosisadalle. Toiseksi itse laulaminen on ollut voimakkaalla ilmaisupaineella ja kansanomaisuudella ladattua.

Eräs Unkarin valtionoopperan kapellimestari sanoi viime kesänä, että heillä oopperanteossa on tällä erää keskeistä ohjauksen nykyaikaistaminen. Hän sanoi, että viime sodan jälkeen unkarilaisessa oopperassa on keskitytty viemään sitä mahdollisimman laajalle västöpohjalle. Ohjaus on saanut olla rauhasa.

Ehkä sama syy pätee myös muissa sosialistisissa maissa. Laulamisessakin sosialistisissa maissa on säilynyt oma tyylinsä, kansanomainen, paineinen, josain määrin kurkkusointinen ja suora viivainen tyyli ilman hienostusta ja hymyä.

Kun Estonia-teatteri esitti Helsingissä tiistai-iltana Verdin Attilan, se oli esitys, jossa oli alkuvoimaa ja kansanomaisuutta, väkevästi elettyä tunnetta ja laulullista bravuuria.

Attila on varhaista ja paatoksellista Verdiä. Tämän tyylin estonialaiset saavuttivat vakuuttavasti. Siinä sai olla totinen alusta loppuun.

Ohjaus oli historiallinen ja perinteellinen. Muutamat klassiset jalkojen asennot ja niukka kuoron toiminnan käyttö kielivät vanhasta ja muuttumattomasta perinteestä. Muuten tarpeistoa ja toimintaa oli sananmukaisesti lavan täydeltä, Estonia-teatterissahan on suurempi lava kuin kansallisoopperassa, joten Estoniaan tehty näyttämötoteutus oli jouduttu sullomaan.

□□□

Attilassa on voimakkaita luon-

teita. Se ei ole ensembleooppera, vaan siinä on ennen kaikkea voimakkaita yksilöitä, jotka vaativat tähtisolustin tapaisen laulullisen valmiuden.

Attilana lauloi Mati Palm, pitkä ja komeääninen basso. Toisen kohtauksen painajaiset soivat vevällä ja salskealla äänellä. Sieltä täältä kuuli Georg Otsilta tuttua pää- ja nenäresonanssia. Palm on myös Estonia-teatterin Boriksen laulaja.

Estonia-teatterin laulajat ovat käyneet opissa Milanossa. Tämän jäljen kuuli etenkin Solveig Rajan (Odabella) äänestä. Hänen hehkuvat kantilenansa ja taiturilliset kuvionsa olivat loistokkaita. Hänen äänessään oli aistillisuutta ja demoniaa. Ylä-äännet soivat täyteläisinä.

Muutenkin solistien laulussa oli italialaista laulun loistoa. 69-vuotias Tiit Kuusik oli yhä hyvässä kunnossa. Toisen näytöksen alku oli täynnä bravuuria ja tytä. Lavalla Kuusik oli ehdottoman ylläpitävä.

Hendrik Krumm on Suomessa tuttu mm. Merikannon Juhan levytyksestä. Tiistai-iltana hän lauloi Foreston. Hänen äänensä oli paineinen. Hän lauloi loistokkaasti ja totisesti. Alkupuolella hän oli käheä ja epätarkka. Viimeisessä kohtauksessa hänen äänensä kiinteytyi.

Mait Robas Uldinona vaikutti laulajana eläkeläiseltä. Uno Kreen teki jylhän Leon.

□□□

Estonia-teatterin Attilassa pyrittiin esittämään varhaista Verdiä alkuvoimalla ja voimakkaalla tunnelatauksella. Kevyille kuvioille ja hymylle ei löytynyt sijaa. Sellaisena esitys teki voimakkaan ja tuoreen vaikutuksen.

Erinomaisesti laulanut kuoro katsoi aluksi kovasti kapellimestariin, ja otti tuntumaa akustiikkaan, mutta lauloi sitten yhä iskuvalmiimmin. Toisen näytöksen

toisen kohtauksen päätös oli verdimäisen loistokas huipennus.

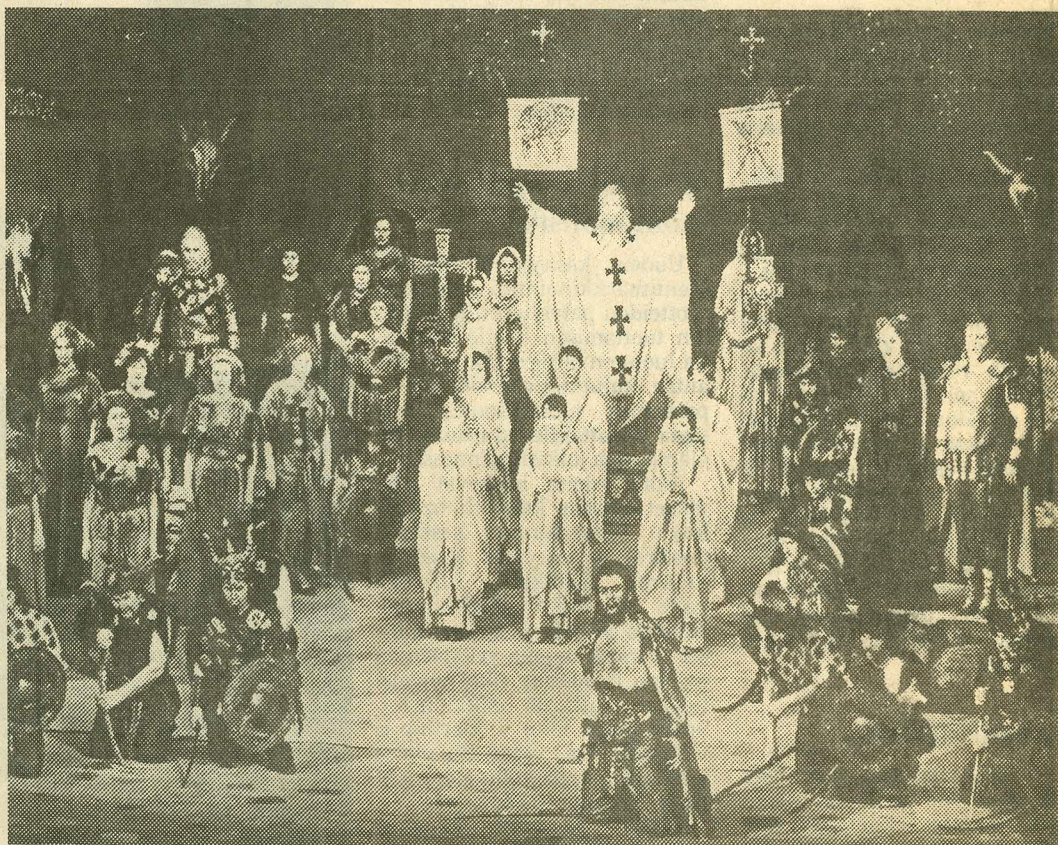
Orkesteri soitti kurinalaisesti. Eri Klas johti päättävästi niin kuin aina.

Keski-Euroopassa ihailaan suomalaisen oopperanteon alkuvoimaa, oma ooppera kun on siellä niin hienostunutta ja viimeistelyä. Estonia-teatterin Attilassa suomalaisilla oli vuoro ihaila eestiläistä alkuvoimaa.

□□□

Estonia-teatterin vierailu aloitti lopultakin kansallisoopperan kauden 1979-80. Sehän ei ole päässyt alkamaan aikaisemmin Bulevardin oopperatalon viivästyneiden korjaustöiden vuoksi. Estonia-teatteri esittäytyy Helsingissä viitenä iltana. Viimeinen kerta on tämän viikon lauantaina. Siihen päättyy myös kansallisoopperan toiminta omassa talossa tällä kaudella.

JOUKO KERTTULA

□ Väkeä, tarpeistoa ja toimintaa oli lavan täydeltä, kun Estonia-teatteri suloi "Attilansa" kansallisoopperan näyttämölle. Edessä Matti Palm nimiosassa, taustaa hallitsee Uno Kreenin Leo.